

REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA W OPOLU

45 - 052 OPOLE
ul. Oleska 19a

Tel. centr.: 77 453 – 86 – 36
77 443 – 18 – 70
Fax: 77 453 – 73 – 68
e-mail: rio@rio.opole.pl
www.rio.opole.pl

NA.III-0221-2/2020

Opole, 6 lutego 2020 r.

Wysłano dnia 07.02.2020

Pan

Arkadiusz Wiśniewski

Prezydent Miasta Opola

Działając na podstawie art. 13 pkt 11 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2137), w odpowiedzi na pismo z dnia 2 stycznia 2020 r., dotyczące pytania o interpretację przepisu art. 5a ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym w odniesieniu do czasu, w którym spełniony powinien być warunek dotyczący wysokości budżetu obywatelskiego, określony jako co najmniej 0,5 % wydatków gminy zawartych w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu, tj. czy powyższy warunek powinien być spełniony na etapie planowania kwoty przeznaczonej na budżet obywatelski w kolejnym roku, czy na etapie sprawozdania z budżetu miasta, gdzie wprost należałoby wykazać wydatkowanie środków na budżet obywatelski w kwocie na poziomie co najmniej 0,5 % wydatków gminy zawartych w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu - uprzejmie wyjaśniam i informuję, co następuje.

Jak wynika z art. 5a ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 506 ze zm.; dalej: u.s.g.) budżet obywatelski jest szczególną formą konsultacji społecznych. W ramach budżetu obywatelskiego mieszkańcy w bezpośrednim głosowaniu decydują corocznie o części wydatków budżetu gminy. Zgodnie z art. 5a ust. 4 u.s.g. zadania wybrane w ramach budżetu obywatelskiego zostają uwzględnione w uchwale budżetowej gminy. Rada gminy w toku prac nad projektem uchwały budżetowej nie może usuwać lub zmieniać w stopniu istotnym zadań wybranych w ramach budżetu obywatelskiego.

Szczególne obowiązki ustawodawca nakłada na podstawie art. 5a ust. 5 u.s.g. na gminy będące miastami na prawach powiatu. Powyższe dotyczy obowiązkowego utworzenia budżetu obywatelskiego w gminach będących miastami na prawach powiatu, z tym że wysokość budżetu obywatelskiego wynosi co najmniej 0,5 % wydatków gminy zawartych w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu.

Z powyższego unormowania wynika przede wszystkim, że utworzenie budżetu obywatelskiego w gminach będących miastami na prawach powiatu jest obowiązkowe, co stanowi wyjątek od zasady fakultatywności tworzenia budżetu obywatelskiego co do zasady.

Drugą szczególną cechą budżetu obywatelskiego w mieście na prawach powiatu jest jego minimalna wysokość, wynosząca co najmniej 0,5 % wydatków miasta na prawach powiatu zawartych w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu. Jak wyjaśnia się w doktrynie, określenie minimalnej wysokości środków przeznaczanych na budżet obywatelski, w powiązaniu z wiążącym charakterem budżetu obywatelskiego oraz obowiązkiem jego utworzenia „daje szczególny komfort mieszkańcom miast na prawach powiatu. Mogą oni stosunkowo łatwo sprawdzić sprawozdanie zamykające budżet (...) i na jego podstawie wyliczyć minimalną kwotę środków, które będzie można rozdysponować w wyniku przeprowadzonych konsultacji.” (S. Gajewski, A. Jakubowski [red.], Ustawy samorządowe. Komentarz, Warszawa 2018). Podkreślenia przy tym wymaga, że nie ma przeciwskażeń przed przyznaniem na rzecz budżetu obywatelskiego większych kwot, niż ustawowe minimum.

Mając na uwadze powołane przepisy prawa stwierdzić należy, iż moment spełnienia warunku, o którym mowa w piśmie jednostki samorządu terytorialnego, związany jest, jak wynika z wykładni systemowej, z etapem prac nad projektem budżetu. Ustawodawca odnosi obowiązek w zakresie planowania budżetu obywatelskiego do wielkości wydatków wynikających z ostatniego sprawozdania z wykonania budżetu. W przypadku zatem projektowania budżetu na 2021 r. punktem odniesienia, stosownie do art. 5a ust. 5 u.s.g., będą wykonane wydatki za 2019 r.

Przedstawiając powyższe należy zaznaczyć, że wyjaśnienia Regionalnej Izby Obrachunkowej w Opolu nie stanowią wiążącej wykładni prawa.

Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Opolu
Grzegorz Czarnocki
Grzegorz Czarnocki